

EU a terorismus

22.11.2010

Terorismus ve státech EU

- Dříve poměrně běžný jev v západní Evropě – Frakce rudé armády, Rudé brigády, ETA, IRA, korsičtí separatisté
- Velmi často spíše vnitřní hrozba než vnější
- Ve většině případů nepříliš vysoké ztráty na životech – výjimka ETA

ETA

- Baskicko a jeho svoboda
- Nejčinnější organizace v Evropě
- Za svou historii více než 800 obětí
- Několikrát uzavřeno příměří s vládou (naposledy září 2010)
- I politické křídlo – Batasuna – to je zakázáno
- Upadající podpora

Zásadní dokumenty

- Přijaty po útocích na NY a Washington
- Akční plán Unie proti terorismu (21.9.2001)
- Rámcové rozhodnutí o EZR a Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu (červen 2002)
- Deklarace k boji proti terorismu

Akční plán Unie

- Vypracování seznamu teroristických organizací
- Těsnější součinnost zpravodajských služeb
- Užívání společných vyšetřovacích týmů
- Zintenzivnit spolupráci v rámci Europolu
- Vytvoření specializovaného protiteroristického týmu
- Spolupráce s USA

Definice terorismu EU

- Obecně existuje více než 100 definicí
- Vznik – prosinec 2001
- „úmyslné jednání, které může poškodit některou zemi nebo mezinárodní organizaci, jestliže je jeho cílem zastrašit obyvatele, nutit některou vládu nebo mezinárodní organizaci k určitému jednání, nebo je-li cílem destabilizovat základní politické, ekonomické nebo společenské struktury některé země nebo mezinárodní organizace

Teroristické akty

- Útok na život či zdraví osob
- Únosy a braní rukojmích
- Únosy letadel, lodí a jiných dopravních prostředků
- Způsobení rozsáhlých škod na veřejných zařízeních, dopravních a informačních systémech
- Narušení dodávek vody, elektřiny a jiných zdrojů (např. ropa)
- Hrozba spácháním uvedených činů

Teroristická skupina

- Strukturovaná skupina dvou a více osob
- Vytvoření na určitou dobu
- Jednání ve shodě za účelem spáchání ter. činu
- Nemusí být zajištěna kontinuita členství ani rozsáhlá struktura

Financování terorismu

- Jednou ze základních snah je odstříhnout teroristy od přísunu peněz
- Dopad směrníc o praní špinavých peněz
- Možnost obstavení majetku navázaného na teroristické skupiny

Útoky v Madridu

- 11. března 2004
- Bomby v příměstském vlakovém systému
- Celkem 192 mrtvých a přes 2000 zraněných
- První podezírána ETA, ale není to styl její práce
- Původcem muslimské organizace napojené na Al-Kajdá

Koordinátor boje proti terorismu

- Zřízen v reakci na útoky v Madridu v březnu 2004
- Podřízen Vysokému představiteli pro SZBP
- Podpora činnosti Rady JHA a koordinace protiterorismu mezi institucemi EU
- První ve funkci Gijs de Vries, po něm od 2007 Gilles de Kerchove
- Problém vágně vymezených a nedostatečných pravomocí
- Scoreboards – hodnocení implementace

Evropský zatykač

- Objevuje se již v Tampere
- Impulsem až útok na NY a Washington
- Červen 2002 – Rámcové rozhodnutí o evropském zatykači – přesahuje problematiku terorismu
- Problém formy – rámcové rozhodnutí
- Implementace do 31. 12. 2003 – do té doby jen osm zemí
- Dalším impulsem útoky v Madridu
- ČR implementuje jako předposlední, po ní už jen Itálie

Extradice vs. EZR

- Soudní charakter EZR – podezřelý vydáván na základě rozhodnutí soudu, bez zásahu administrativního orgánu
- Zrychlení celého procesu – z 9 měsíců na 43 dní
- Zrušení základy dvojí trestnosti – taxativně stanoven výčet 32 trestných činů (např. terorismus, vražda, únos letadla, znásilnění, zneužívání dětí) ale nevymezena skutková podstata – problém odlišnosti jednotlivých národních řádů

Vydávání vlastních občanů

- Největší problém EZR
- Napadáno před Ústavními soudy
- Německo – případ Mamouna Darkazanliho – Syřan s německým pasem – žádán Španělskem
- Zákon o EZR zrušen - „vydání vlastního občana narušuje jeho vztah k právnímu systému, na jehož vytváření se podílí“
- Polsko – EZR je jen zvláštní formou extradice, není možno vydávat Řecko – EZR je v pořádku
- Belgie – NGO – Advocaten voor de wereld – napadá formu (měla být úmluva, ne RR); navíc napaden výběr jen 32 TČ – belgický soud poslal předběžnou otázku k ESD

EZR a ČR

- Pozdní implementace
- Klausovo veto, poté prošel jen 101 hlasy
- Vláda zároveň návrh na novelizaci LZPS – neprošla
- Čl. 14 odst. 4 – „občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti“
- Řízení u ÚS na návrh 47 poslanců a 21 senátorů – květen 2006 – česká úprava v souladu s Ústavou
- Vydání na základě EZR má jen dočasný charakter, pak je možno se vrátit

Útoky v Londýně

- 7. července 2005
- Útok na autobus a metro
- 55 mrtvých, 700 zraněných
- K útoku se hlásila Al-Kajdá – Zavahrí:
„odpověď na aroganci britských křižáků a
agresi proti muslimskému národu“
- Provedeny britskými občany

Strategie EU pro boj s terorismem

- Nová verze zveřejněna v listopadu 2005
- Čtyři hlavní témata:
 - Prevence – nábor, financování
 - Ochrana – osob, infrastruktury, hranic
 - Stíhání - posílení justiční a policejní spolupráce
 - Reakce – mezinárodní spolupráce
- Úzká vazba mezi jednotlivými úrovněmi

Současnost

- Exponovaná je především západní Evropa
- Velká Británie, Německo
- Snaha pochopit motivaci mladých radikálů
– boj proti radikalizaci na webu
- Problém s implementací opatření, reálně implementována tak čtvrtina